

Dosarul nr. 2ra-520/22
2-16180977-01-2ra-12042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Ion Grigor și Natalia Grigor,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Gîrla
împotriva lui Ion Grigor și a Nataliei Grigor cu privire la repunerea în termen, încasarea
datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 23 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de către Ion Grigor și Natalia Grigor, reprezentați de
avocatul Dorin Botnarenco și a fost menținută hotărârea din 07 august 2020 a
Judecătoriai Chișinău, sediul Centru și încheierea protocolară din 20 iulie 2020 a
Judecătoriai Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 25 iulie 2016, Tatiana Gîrla a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Ion Grigor și a Nataliei Grigor cu privire la repunerea în termen, încasarea
datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la 20 mai 2013 de către organul de
urmărire penală al IP Buiucani mun. Chișinău a fost pornită cauza penală nr.
2013031106 în privința lui Ion Grigor, conform elementelor infracțiunii prevăzute de
art. 190 alin. (5) din Codul penal, în cadrul căreia a fost recunoscută în calitate de parte
vătămată.

A indicat că prin sentința din 18 iulie 2014 a Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău,
Ion Grigor a fost achitat pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, iar

relațiile apărute între pârât și ea poartă caracter de ordin civil, soluționarea căreia urmează a fi soluționată în procedură contencioasă, în instanța de drept civil, acțiunea civilă fiind lăsată fără examinare.

Reclamanta a relatat că în motivarea acestei soluții, instanța a reținut că Ion Grigor la 16 martie 2007, aflându-se la domiciliul său din str. Ion Creangă 20/4, ap. 5, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor care nu-i aparțin, acționând cu intenție directă, invocând pretextul păstrării și ulterior a împrumutului mijloacelor bănești obținute de ea ca urmare a înstrăinării casei părintești din str. George Enescu 28, mun. Chișinău și profitând de încrederea acordată, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit de la ea bani în sumă de 130 000 de euro. Ulterior, continuându-și intențiile sale criminale, știind cu certitudine că nu va restitui suma de bani însușită de la ea, pentru a reda un aspect legal acțiunilor sale, la inițiativa sa au întocmit un contract de împrumut bănesc, autentificat de notarul Oleg Belicesco, prin care Ion Grigor s-a obligat să restituie suma de 130 000 de euro în termen de până la 31 decembrie 2011, precum și să dea în exploatare casa de locuit cu două etaje și două garaje din str. Drumul Taberei, 2, mun. Chișinău, să formeze un bun imobil nou și să-l gajeze în folosul Tatianeî Gîrla, însă, nu și-a respectat obligațiile asumate, însușind mijloace bănești, cauzându-i o daună materială în proporții deosebit de mari.

A notat că prin decizia din 21 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de acuzatorul de stat și reprezentantul părții vătămate, Doina Crețu, cu menținerea sentinței din 18 iulie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău. Ulterior, prin decizia din 09 iunie 2015 a Curții Supreme de Justiție, decizia instanței de apel a fost casată cu dispunerea rejucării cauzei la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, prin decizia din 22 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost casată sentința din 18 iulie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care Grigor Ion a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și i s-a stabilit o pedeapsă de 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea de întreprinzător pe termen de 3 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

A relevat că atât din declarațiile pârâtului Ion Grigor, cât și din declarațiile soției acestuia Natalia Grigor, banii au fost investiți în procurarea unor terenuri în România, afaceri familiale și consideră că în asemenea circumstanțe, rezultă că suma de bani primită cu împrumut pentru necesități comune, urmează să fie restituită de către soții Grigor în mod solidar.

Tatiana Gîrla a susținut că în calitate de prejudiciu nemijlocit cauzat în urma acțiunilor ilegale ale lui Ion Grigor, urmează să fie încasat și venitul ratat, care reprezintă acel prejudiciu care i s-a cauzat prin nerestituirea banilor la timp, adică la 16 iunie 2007, motiv din care consideră rezonabil să fie calculată dobânda de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2012 – 26 iulie 2016 în sumă de 101 515, 72 de euro.

A afirmat că Ion Grigor, prin acțiunile sale ilegale, i-a cauzat un stres psihologic, frustrare, provocând chiar și o depresie și i-au fost spulberate timp de aproximativ 9 ani toate planurile, a fost deposedată ilegal de banii proveniți din vânzarea casei părintești,

dar și a pierdut încrederea în oameni, deoarece a fost în relații prietenești cu familia Grigor mai mult de 15 ani, de mai mulți ani nu își poate procura un imobil, motiv pentru care evaluează prejudiciul moral cauzat de Ion Grigor la suma de 100 000 de lei.

Tatiana Gîrla a solicitat încasarea în mod solidar de la Ion Grigor și Natalia Grigor a datoriei în sumă de 130 000 de euro și a dobânzii de întârziere în sumă de 101 515, 72 de euro, echivalentul în valută națională conform cursului BNM la data executării hotărârii, a prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 de lei.

Prin încheierea din 04 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, procesul civil a fost suspendat până la soluționarea irevocabilă a cauzei penale de învinuire a lui Ion Grigor în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal.

Prin încheierea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, procesul civil a fost reluat.

La data de 21 februarie 2020 Tatiana Gîrla și-a concretizat cerințele din acțiune, solicitând repunerea în termen, încasarea în mod solidar de la Grigor Ion și Grigor Natalia a sumei de 120 652 de euro cu titlu de datorie, a sumei de 134 306,08 de euro cu titlu de dobândă de întârziere, 2297,93 de euro cu titlu de penalitate și 3000 de lei - cheltuieli de asistență juridică (f.d. 46-50, volumul II).

În motivarea cererii concretizate, reclamanta a indicat că ulterior depunerii prezentei acțiuni în instanță, prin decizia din 14 februarie 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Liubomir Dudulica în numele inculpatului, s-a casat decizia din 22 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza penală în privința lui Ion Grigor și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Ulterior, prin decizia din 26 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, apelurile declarate de acuzatorul de stat și avocatul Crețu Doina în interesele părții vătămate Gîrla Tatiana, au fost admise din alte motive în conformitate cu art. 409, alin. (2) din Codul de procedură penală, fiind casată sentința primei instanțe și pronunțată o hotărâre nouă, prin care Grigor Ion a fost achitat pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, iar acțiunea civilă a fost lăsată fără examinare. Prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost casată decizia instanței de apel și s-a dispus rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În final, prin decizia din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, sentința a fost casată cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ion Grigor a fost achitat pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal. Acțiunea civilă a fost lăsată fără examinare. Iar prin decizia din 02 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-au considerat inadmisibile recursurile ordinare declarate de acuzatorul de stat și partea vătămată Tatiana Gîrla împotriva deciziei din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, decizia fiind irevocabilă.

Reclamanta a invocat că potrivit pct. 6 din contractul de împrumut din 05 iulie 2011, Ion Grigor s-a obligat până la 30 octombrie 2011 să dea în exploatare casa de locuit cu două etaje și două garaje din str. Drumul Taberei 2, mun. Chișinău, să

privatizeze terenul de pământ aferent cu suprafața de aproximativ 0,03 ha, să formeze un imobil nou și să-l gajeze în folosul ei, însă, până în prezent pârâtul nu și-a onorat obligațiile din contract.

A menționat că din suma de 130 000 de euro, a recuperat parțial banii prin intermediul instanței de judecată, potrivit documentului executoriu nr. 2-318/18 din 02 noiembrie 2018 emis de Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, fiind dispusă exercitarea dreptului de gaj, prin deposedarea lui Ion Grigor de bunul mobil gajat pentru comercializare: autoturism de model „Audi Q7”, evaluat la prețul de 336 399 de lei. Astfel, a recuperat din datoria de 130 000 de euro prin intermediul executorului judecătoresc Nicolae Pașa suma de 9 348 de euro.

Suplimentar, reclamanta a notat că, potrivit graficului de calcul, dobânda de întârziere calculată pentru perioada 01 ianuarie 2012 – 31 ianuarie 2020 constituie suma de 134 306,08 euro, iar penalitatea pentru ultimele 180 de zile constituie 2 297,93 euro.

La data de 18 mai 2020 Grigor Ion și Grigor Natalia, reprezentați de avocatul Botnarenco Dorin, au depus cerere privind ridicarea excepției de tardivitate în temeiul art. 186¹ Codul de procedură civilă, solicitând respingerea acțiunii ca fiind tardivă, invocând că acțiunea a fost depusă la 25 iulie 2016 cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, deoarece acțiunea urma a fi depusă cel târziu la data de 02 ianuarie 2015 (f.d. 89-90, vol. II).

Prin încheierea protocolară din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a dispus examinarea cererilor privind repunerea în termen și ridicarea excepției de tardivitate odată cu fondul cauzei, pe motiv că acțiunea este depusă la 25 iulie 2016, iar Codul de procedură civilă a fost completat cu art. 186¹ prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 05 aprilie 2018, în vigoare de la 01 iunie 2018 (f.d. 150, vol. I).

Prin hotărârea din 07 august 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat, în mod solidar, de la Ion Grigor și Natalia Grigor în beneficiul Tatianeî Gîrla datoria la împrumutul acordat în baza contractului de împrumut bănesc din 05 iulie 2011 în mărime de 120 652 de euro, dobânda de întârziere pentru perioada 02 ianuarie 2012 – 01 ianuarie 2020 în mărime de 133 380,75 de euro, echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 6000 de lei, cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 3000 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. Totodată, cererea depusă de Ion Grigor și Natalia Grigor privind invocarea excepției de tardivitate, a fost respinsă. S-a încasat, în mod solidar, de la Ion Grigor și Natalia Grigor în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 19 000 de lei.

La data de 12 august 2020 Ion Grigor și Natalia Grigor, reprezentați de avocatul Dorin Botnarenco, au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 07 august 2020 și a încheierii protocolare din 20 iulie 2020 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca tardivă.

Prin decizia din 23 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Ion Grigor și Natalia Grigor, reprezentați de avocatul Dorin Botnarenco și a fost menținută hotărârea din 07 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și încheierea protocolară din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 22 februarie 2022, Ion Grigor și Natalia Grigor au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă ca tardivă sau, după caz, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, deoarece a fost soluționată problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și au soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Recurenții au menționat că instanțele de judecată urmau să aplice prevederile art. 3 și 186¹ din Codul de procedură civilă, or, legea nu impune obligația instanțelor să aplice legea procesuală din data depunerii acțiunii, dar pe acea din data judecării cauzei civile, fie a efectuării actelor de procedură. La caz, cererea prin care s-a ridicat excepția de tardivitate a fost depusă la 18 mai 2020 la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dată la care era în vigoare și era aplicabil art. 186¹ din Codul de procedură civilă.

Au indicat că instanțele de judecată nu s-au expus asupra începutului curgerii termenului de prescripție, precum și asupra expirării acestuia termen. La fel, instanțele nu au dat apreciere argumentului că Ion Grigor, fiind de bună-credință, a fost la notar și a semnat contractul de împrumut la data de 05 iulie 2011, dată la care termenul de prescripție extinctivă deja a fost împlinit, obligația fiind una naturală. Potrivit înscrisurilor prezentate la dosar, precum și explicațiilor intimății, ultima a transmis suma de bani lui Grigor Ion la data de 16 martie 2007 pentru 3 luni. Prin urmare, termenul la acțiune a început să curgă la 17 iunie 2007, dată la care Tatiana Gîrla a solicitat rambursarea banilor de la Grigor Ion și a expirat la 18 iunie 2010.

Recurenții consideră că în proces urma să fie atras în calitate de intervenient accesoriu notarul Oleg Belicesco, care a autentificat contractul de împrumut, deoarece acesta urma să precizeze concret când au fost transmiși banii, reieșind din faptul că ei puteau fi transmiși și 10 ani în urmă, respectiv, apare întrebarea asupra naturii juridice a obligației civile, circumstanță în care obligația putea fi deja naturală.

Au notat că, din conținutul contractului de împrumut din 05 iulie 2011, rezultă că Ion Grigor urma să legalizeze casa din mun. Chișinău, str. Drumul Taberei, 2B, construită de el și să o transmită Tatiane Gîrla în gaj. Intimata, locuind mai bine de 10 ani într-o casă pe care nu a construit-o, întreprinde acțiuni de legalizare și înregistrare pe propriul nume, ceea ce i-ar majora patrimoniul cu un bun de o valoare mai mare (conform evaluării de Pro Imobil în jur de 125 000 de euro), iar, pe de altă parte insistă și la încasarea banilor în temeiul contractului de împrumut din 05 iulie 2011, însă instanțele ierarhic inferioare în niciun mod nu s-au expus asupra acestor circumstanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 23 noiembrie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la 28 martie 2022 la adresa electronică a reprezentantului recurenților, avocatul Botnarenco Dorin (f.d. 54, volumul III).

Astfel, recursul declarat de Grigor Ion și Grigor Natalia la 22 februarie 2022, este în termen.

La data de 12 aprilie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa intimă Gîrla Tatiana (f.d. 66-68, volumul III), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Prin referința depusă la 10 mai 2022, Gîrla Tatiana a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu încasarea totodată din contul recurenților în beneficiul său a cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanța de recurs în mărime de 4000 lei.

Intimata a indicat că este neîntemeiat argumentul recurenților precum că acțiunea ar fi depusă tardiv, deoarece în cadrul cauzei penale a înaintat acțiune civilă la 25 martie 2014, fapt recunoscut în instanța de judecată și de către reprezentantul recurenților. Ulterior, cererea de chemare în judecată a fost depusă în ordine civilă la data de 25 iulie 2016, în interiorul termenului de prescripție extinctivă, nefiind necesară repunerea în termen, deoarece termenul nu a fost omis. O altă circumstanță importantă care a dus la întreruperea cursului prescripției extinctive este faptul că recurenții au recunoscut datoria atât în procesul penal, cât și în procesul civil, declarând că au primit de la ea mijloace bănești în interes de familie pentru procurarea unor terenuri în România.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 13 iulie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 05 iulie 2011, Tatiana Gîrla a încheiat cu Ion Grigor contract de împrumut bănesc, autentificat notarial de către notarul public Oleg Belicesco și înregistrat cu nr. 3844, prin care Tatiana Gîrla a transmis, iar Ion Grigor a primit un împrumut în sumă de 130 000 de euro, echivalentul

a 2 181 114 lei conform cursului BNM la ziua semnării contractului, cu termenul de scadență la 31 decembrie 2011. Suma indicată a fost transmisă până la semnarea contractului fără prezența notarului. Împrumutul este efectuat fără dobândă (f.d. 71-72, volumul I).

Conform pct. 6 din contractul de împrumut, Ion Grigor s-a obligat până la 30 octombrie 2011 să dea în exploatare casa de locuit cu două etaje și două garaje situată în mun. Chișinău, str. Drumul Taberei 2, să privatizeze terenul de pământ aferent (sau surplusul de teren) de sus de la colțul intrării în curtea împrumutatului până jos conform terenului configurat pe întreg perimetru, construit din gard de piatră cu 2 (două) porți și un gard de lemn cu suprafața aproximativă 0,03 ha, să formeze un bun imobil nou și să-l gajeze în folosul Tatianeî Gîrla, în caz contrar ultima este în drept începând cu 01 noiembrie 2011 să rezilieze în mod unilateral prezentul contract și să ceară restituirea anticipată a împrumutului.

La data de 20 mai 2013 a fost intentat o cauză penală de învinuire a lui Ion Grigor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a mijloacelor bănești ale Tatianeî Gîrla, ce formează obiectul prezentului litigiu, prin inducerea în eroare.

În cadrul procesului penal, la 25 martie 2014 Tatiana Gîrla a înaintat acțiune civilă împotriva lui Ion Grigor, prin care a solicitat încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 130 000 de euro, dobânda de întârziere în mărime de 2 534 096,12 lei și prejudiciul moral în mărime de 100 000 de lei (f.d. 66-69, 91-98 vol. II).

Prin decizia din 20 iunie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, irevocabilă la 02 octombrie 2019, Ion Grigor a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Acțiunea civilă formulată de partea vătămată Tatiana Gîrla a fost lăsată fără examinare (f.d. 51-60, volumul II).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată la 25 iulie 2016, concretizată la 21 februarie 2020, Tatiana Gîrla a solicitat repunerea în termen, încasarea în mod solidar din contul lui Ion Grigor și al Nataliei Grigor a sumei de 120 652 de euro cu titlu de împrumut restant, a sumei de 134 306,08 de euro cu titlu de dobândă de întârziere, 2297,93 de euro cu titlu de penalitate și 3000 de lei - cheltuieli de asistență juridică (f.d. 46-50, volumul II).

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat, în mod solidar, de la Ion Grigor și Natalia Grigor în beneficiul Tatianeî Gîrla datoria la împrumutul acordat în baza contractului de împrumut bănesc din 05 iulie 2011 în mărime de 120 652 de euro, dobânda de întârziere pentru perioada 02 ianuarie 2012 – 01 ianuarie 2020 în mărime de 133 380,75 de euro, echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 6000 de lei și cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 3000 de lei, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată. Totodată, instanța a respins cererea depusă de Ion Grigor și Natalia Grigor privind invocarea

excepției de tardivitate.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Ion Grigor și Natalia Grigor, reprezentați de avocatul Dorin Botnarenco, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia și a menținut hotărârea primei instanțe, ca fiind legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că soluția instanțelor ierarhic inferioare este întemeiată și legală, din următoarele considerente.

Conform art.8 alin. (1) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Potrivit art. 9 alin. (1) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

În conformitate cu prevederile art. 512 alin. (1), 514 și 572 din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii. Temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Art. 602 alin. (2) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019) stipulează că neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Conform prevederilor art. 867 alin. (1) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), prin contractul de împrumut o parte (împrumutătorul) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În temeiul art. 871 alin. (1) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Potrivit art. 872 alin. (2) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea

imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Materialele cauzei atestă că pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, Ion Grigor și Natalia Grigor au solicitat respingerea acțiunii ca fiind tardivă, invocând că aceasta a fost depusă la 25 iulie 2016 cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, pe când urma a fi depusă cel târziu la data de 02 ianuarie 2015 (f.d. 90, volumul II).

Potrivit prevederilor art. 267 din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 272 alin.(1) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Reieșind din normele legale citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele ierarhic inferioare just au ajuns la concluzia că acțiunea a fost depusă de către Tatiana Gîrla în interiorul termenului de prescripție prevăzut de lege.

Or, potrivit contractului de împrumut din 05 iulie 2011, împrumutatul Ion Grigor urma să ramburseze Tatiane Gîrla împrumutul acordat în sumă de 130 000 euro la data de 31 decembrie 2011, astfel că dreptul ultimei de a solicita încasarea datoriei formate în baza contractului de împrumut a început să curgă de la data de 01 ianuarie 2012, iar la 25 martie 2014, în interiorul termenului de prescripție de 3 ani, în cadrul procesului penal, Tatiana Gîrla a înaintat acțiune civilă împotriva lui Ion Grigor cu privire la încasarea datoriei în mărime de 130 000 euro ce formează obiectul contractului de împrumut din 05 iulie 2011, a dobânzii de întârziere în mărime de 2 534 096,12 lei și a prejudiciului moral.

Conform art. 277 alin. (1) lit.a) și alin. (2) Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit.

Astfel, după întreruperea cursului prescripției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs până la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extinctivă.

În conformitate cu art. 219 alin. (1) din Codul de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Iar art. 220 alin. (6) din Codul de procedură penală stipulează că, în cazul în care instanța de judecată a admis în principiu acțiunea civilă sau a lăsat-o fără soluționare, din data când această sentință devine irevocabilă începe să curgă un nou termen de prescripție extinctivă a acțiunii civile.

Cu referire la fondul cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că este întemeiată soluția instanței de fond, menținută de către instanța de apel, cu privire la încasarea din contul

recurenților Ion Grigor și Natalia Grigor a împrumutului restant și a dobânzii de întârziere, or, din materialele cauzei rezultă cert că Tatiana Gîrla și-a executat obligația contractuală de a transmite cu împrumut suma de 130 000 de euro, pe când intimații nu au restituit suma împrumutată în termenul stabilit de părți.

Din suma împrumutată de 130 000 de euro, a fost achitată Tatianeii Gîrla doar suma de 180 059,58 de lei echivalentul a 9348 de euro, ca urmare a executării hotărârii din 09 noiembrie 2018 a Judecătoreii Chișinău, sediul Buiucani privind executarea silită a dreptului de gaj de către Tatiana Gîrla, prin depozitarea de la Ion Grigor a mijlocului de transport de model Audi Q7 cu n/î COV 709.

Astfel, prin încheierea executorului judecătoresc Pașa Nicolae nr. 019-3906/2019 din 18 decembrie 2019, suma de 180 059,58 de lei echivalentul a 9348 de euro s-a distribuit în contul achitării parțiale a documentului executoriu nr. 2-318/18 din 02 noiembrie 2018 emis de Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani în beneficiul creditorului gajist Tatiana Gîrla, ca urmare a vânzării unității de transport auto de model Audi Q 7, n/î COV 709 (f.d. 64-65, volumul II).

Probe care să demonstreze achitarea sumei restante în mărime de 120 652 de euro nu au fost prezentate de către recurenți.

Mai mult ca atât, pe parcursul examinării cauzei civile, precum și în cadrul procesului penal, Ion Grigor și soția acestuia Natalia Grigor au recunoscut că au primit mijloace financiare de la Tatiana Gîrla în scopul procurării unor terenuri, iar, deși aceștia nu recunosc acțiunea de încasare a datoriei formate în baza contractului de împrumut din 05 iulie 2011, totuși, nu au contestat valabilitatea contractului respectiv, care produce efecte juridice.

Prin urmare, este justificată concluzia instanțelor de judecată de încasare a datoriei restante în sumă de 120 652 de euro în mod solidar din contul soților debitori Ion Grigor și Natalia Grigor, or, conform art. 24 alin. (2) din Codul familiei, soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul dintre ei, precum și pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii de către ei a unei infracțiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților.

Conform art. 530 din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), dacă doi sau mai mulți debitori datorează o prestație în așa fel încât fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecăruia din debitori executarea, atunci debitorii sunt legați solidar.

Iar art. 531 din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019) statuează că o obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic, prin lege sau atunci când prestația este indivizibilă.

Cu referire la cerința de încasare a dobânzii de întârziere, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au încasat din contul părților suma de 133 380 de euro cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 02 ianuarie 2012 - 01 ianuarie 2020, deoarece Ion Grigor și Natalia Grigor s-au aflat în întârziere de plată, iar dobânda de întârziere se încasează pe toată perioada întârzierii.

Conform art. 602 alin. (1)-(2) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe

creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Potrivit prevederilor art. 619 alin. (1) și (2) din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Dobânda prevăzută la art. 619 se aplică doar obligațiilor pecuniare și reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine.

Dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contract scris între părți, iar în cazurile prevăzute de art. 617 alin. (2) din Codul civil nu este necesară somația debitorului.

La întârzierea executării obligației, vina debitorului se prezumă. Întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere, situație care se atestă în speță, dat fiind că la momentul depunerii cererii de chemare în judecată Ion Grigor și Natalia Grigor s-au aflat în întârzierea executării obligației, iar dobânda prevăzută de lege are un caracter de sancțiune și se aplică pentru perioada în care debitorii se află în întârziere.

Cât privește penalitatea de întârziere în sumă de 2297,93 euro, solicitată de către intimată pentru perioada 05 august 2019 – 31 ianuarie 2020, instanțele de judecată just au reținut prevederile art. 942 alin. (4) din Codul civil, care stipulează că, în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că sunt întemeiate și legale hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, prin care acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat în mod solidar, de la Ion Grigor și Natalia Grigor în beneficiul Tatianeii Gîrla datorita la împrumutul acordat în baza contractului de împrumut bănesc din 05 iulie 2011 în mărime de 120 652 de euro, dobânda de întârziere pentru perioada 02 ianuarie 2012 – 01 ianuarie 2020 în mărime de 133 380,75 de euro și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 6000 de lei și cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 3000 de lei.

Totodată, intimatei Tatiana Gîrla urmează a-i fi compensate și cheltuielile suportate în instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție considerând necesar de a încasa în mod solidar de la Ion Grigor și Natalia Grigor în beneficiul Tatianeii Gîrla cheltuielile de asistență juridică suportate în instanța de recurs în mărime de 4000 de lei, achitate CA „Crețu Doina” în

temeiul bonului de plată seria DAA nr. 35432036 din 10 mai 2022 (f.d. 77, volumul III), pe care instanța de recurs le consideră reale, necesare și rezonabile.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Ion Grigor și Natalia Grigor.

Se menține decizia din 23 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Gîrla împotriva lui Ion Grigor și a Nataliei Grigor cu privire la repunerea în termen, încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată.

Se încasează în mod solidar de la Ion Grigor și Natalia Grigor în beneficiul Tatiane Gîrla cheltuielile de asistență juridică suportate în instanța de recurs în mărime de 4000 (patru mii) de lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Mariana Pitic